

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 20. октобра 1887.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погоднишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10. — 5. — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien Hernalser Gürtelstrasse, Nr. 9.) — Претплата и све што се тиче администрације шаље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда, слова као што су ова и сваки пут 30 новч. за жиг.

Српско бродовље
на мору јадранском.

На јадранском мору
Српски чили броди.
— Има л' српске душе
Којој то не годи?

На јадранском мору
Српска бела једра.
— То милином неком
Надима нам недра. —

То се само спрема;
Још готово није.
Прионимо, Срби,
Да буде што прије.

Путовање по свету.
(Малко је налик и на тумарање.)
Из мемоара једног Београђанина.

II.

Из Београда се вратим опет преко Карловаца. Нисам се мислио овде задржавати, али опасих да је у Карловцима ва шар, те останем да видим шта има на вашару, можда ћу и ја моћи што пазарити.

Шта вам ту није било, и кога све није било;

— Један калуђер купује оно шесторо деце од медених колача (коме ли ће он то боже?).

— Неки владица купује духовни бич са неморалним швигарем.

— Манастир Фенек набавља себи још једну лужницу.

— Један посланик купује брњицу.

— Карловачки кнез продаје биограф. је неких калуђера (само за одрасле написано).

— Неки ђаци дођоше на вашар да продају — зјала.

— Један уредник продаје своје — перо.

Одавде из Карловаца учинио сам један скок у Вел. Бечкерек. А то је с тога, што су баш тога дана давали Бечкеречани парастос српском листу „Гласу“, а тај исти дан славио је и немачки локални лист бечкеречки „Wochenschrift“ тридесетогодишњи јубилеум, од како га Срби издржавају.

Оба су повода дакле била весела, те је вредно било да се оде тим пре, што се баш у то доба чиниле припреме, да српска читаоница прослави дваестногодишњицу свога неегзистирања. Бранко Секулић ће за ову светковину зготовити свечану оду и један пар папуча.

Ходајући бечкеречким сокацима уверио сам се да није истина да су прљави, та они се сваки дан цеђем перу (што тече из многих олука).

Састао сам се у Бечкереку са неким бившим Телекијанцем из Баната.

— Збиља, господине, рекох му, а што се ви не упишете за члана „Матице“? Хајде, упишите се сад код мене.

— Никако одговори ми он, ја имам свога узрока.

— Па молим бар да ми кажете какав је томе узрок.

— Знате мене је једанпут ујела пчела својом жаоком, па сад из освете нећу да знам ни за „Матицу“!

— Е то је онда друго, драги мој, опростите ја нисам знао. Наравно да онда не треба да се упишете. Молићу само још да ми кажете, на ком сте универзитету ви слушали логику?

Но господин су међутим већ одјурили и не саслушавши ме. Чуо је из далела циганску банду, па се пожурио да не пропусти коју пијесу.

Састао сам се још с једним Бечкеречанином. Њега сам питао шта је са српском читаоницом.

Он ми „отвјешча“ :

— Бечкеречка је читаоница ваљана жена, јер о њој се ништа не чује.

— Добро, добро, само кад је што ваљано од ње!

Кад сам већ у Бечкерек у немогах срцу одолети, да не одем мало у Вршац.

Слушао сам за неког Емилијана Радића, па ми је прво питање било шта он ради.

Одговорите ми, да он сада аспирира на упражњену столицу пакрачког декрета.

За Вршчане сам одавно слушао, да су добре рачунџије, те чим сам одсео у хотелу и „штумадли“ предао моје ствари, потражих једног хроничара и математичара, да га питам о чему сада лупа главу.

Нађем га замишљена за једним столом.

На моју молбу казивао ми је чиме се бави.

— Он је рачунао, колико је времена протекло између Еве, што је загризла јабуку, и оне Годе, што је бацала јабуку?

— Колико је браће једно друго убијало, рачунајући од Авела и Кајива, па све до српско-хрватске размирице?

— Колико је неплодних година протекло од оних седам египетских мршавих крава, па све до садањег рада срп. учене Академије.

— Које је сочиво боље и од бољих последица: или оно, што га је Исав продао Јакову, или оно што га данас Карловачки благодјејанци добивају?

— Колико је берићета свету нанешено од изласка Израјилћа на из Египта, па до уласка њиховог у шајкашку границу?

— Колико је пропало људи од Нојева потопа, па све до инвазије разних новчаних акција у Европу?

— Кад се ни оних пет књига, што их је Мојсије написао, још никако не могу да продаду, него их још увек има на продају, колико ће требати још година да се Матичини магацини испразне?

Баш ми тако у говору, а из комшилука зачује се нека детонација. Баш као да пуче пушка.

И заиста уђе неко у гостионицу и приповеди нам, да се један мирољубиви грађанин убио из револвера, а као узрок навађа се што је у комшилуку било три клавира, у које се дан и ноћ дешператно свирало.

Мене је увек страх, да се једном тако штогод и на којој нашој „Беседи“ не догоди.

Да би се мало умирио после оног несретног случаја узнем новине у шаке да не би више мислио на жртву вршачке клавироманије.

Међу „Дневним новостима“ наиђох и на ове:

Неки критичар у „Виделу“ јако је ујео писца једног у „Гласнику“; писац је одмах отпутовао у Париз Пастеру.

— Професор Јегер доказује, да се и Метузалеом носио по његовом вуеном пропису, па је с тога и живео 900 година (шајна).

— Бен Акиба прочитавши један хрватски шаљиви лист понавља своју стару изреку: „Све је већ било!“

— Новосадски апотекари шиљу лепе поклоне сарадницима позоришне зграде у Новом Саду.

— Један учитељ синоћ још здрав читав, освануо јутрос — м а м у р а н.

— Астроном Фалб предсказује, да ћеће ни до године бити учитељске скупштине српских вероисповедних учитеља.

— Славни Бедкер саставља нову путничку књигу за дефрауданте и друге допове, којима је бог дао средства, да могу да путују по свету.

— Сомборски добошар добује, да су украдена два ноћна стражара: сутра дан су их нашли код неких туђих коња и коње су с тога одмах уапсили.

— Један Бечки дефраудант оставља велике штипендије на Американску сирочад.

ПОДЛИСТАК.

„Одавде — донде“.

(Продужење.)

Дуго нисам веровао својим очима, па ни изврнутом џепу, него у некој муњевитој брзини почнем извртати све остале џепове, претресати све остале ствари, преметати цео кревет и мој и комшијин, . . . најпосле подвучем се под кревет и станем сваку рупицу прстом испитивати, — али мислите, да је овакав труд, оволика моја мука и тешки зној имао боља успеха? . . . нема па нема! . . . док сам ја ноћас у оној халабуки на поље истрчао, неки од мојих „честитих“ „шлофкомората“ употребио сигурно ту згодну прилику познанства са мојом касом“ . . . Шта ћу сад? . . . Са каквим лицем да изађем горе, да поздравим моју милу женицу? . . . Како да јој испричам ваш страшни ударац? . . . Па наше „лустрајзе“? . . . Зар може „лустрајзе“ бити и без — новаца? . . . То још нико није пронашао, нити ће пронаћи! . . . Још једаред туризм мој замашни нос свуда, гди сам посумњати могао, да би моје „благо“ сакривено бити могло, па онда покуњим тај

значајни део моје лепоте, као „неко — нешто — негди“; — па се једва успужам до степеница горе. . . Моје живо и хвала богу не украђено „благо“, дочека ме смејући се..

„Ти си ми красан љубитељ природе“, — рече задиркујући ме, „да је сунце чекало са излажењем на тебе, била би и сада још помрчина!“ . . . „О, драга женице! Помрчина је још те каква, али у нашем буђелару“, — хтедох се бајати шалити, али ми нека „кнедла“ у грлу, препречи даље „вицловање“, те тако тешким срцем испричам јој наш „малер“ . . . Можете мислити, како јој је било. . . . Одоше сви снови о провађању по престоници, — о уживању у позоришту, о посети свију значајни места . . . Оде радост путовања! . . . оде све! јер оде буђелар! . . . Проклета баба Соја!, . . . Па да човек не врача, не гата! . . . Кажем ја да се лепо вратимо на траг, ајак! . . . А сада шта нам друго преостаје, него изаћи у оближњој станици и чекати другу лађу, која ће нас — на траг возити, јер од целог даљег путовања наравно да не може ни речи бити, почем ми је у џепу остало ситнија новца (срећом) само пет форинти. Да се са оваким „капиталом“ не путује далеко, знаће те из искуства. — Нисам хтео никога за моју непажњу кривити, али да ми се

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

— Један Београђанин поклања свакоме члану срп. Академије по један сахат — будилник.

— Један српски списатељ купује асуру, да би имао на чему умрети,

— Књижевна вест. Срп. Академија у Београду издаје „Сан матере божије.“

— У манастиру Н. нашла се некаква лутка која говори „мама“ и „тата“.

У Вршцу седнем на жељезницу и дам се однести у Кикинду. То је она варош, у којој је некад г. Емилијан Радић одсео у хотелу са својом сестром па после изашла у новинама у списку странаца нека штампарска погрешка.

Један Кикиндџанин чувши како неко за истог Радића рече „наш јединац“, горко ће уздахнути и рећи: Камо среће да је јединац, ал' имамо их ми таквих и више!

Запитах истог Кикиндџанина: а шта је са Рацковићевим фондом?

— Рацка срећа! одговори ми он и ћуташе.

Богме би ради овога фонда требало већу још Лупу и ларму подићи. Честити извршитељ тестаментна покојниковог г. Лупа учинио је све што је могао, ал' можда би се још шта дало заједнички урадити.

Био сам и у школама Кикиндским. Мушки су од женских одељени. Наравно. Но овом приликом запита ме један општинар Кикиндски:

— Ал' кажите ви мени, господине, како је то: кад је пробитачно, да се мушка и женска деца од 6 година у основној школи одељују једно од другог у засебне школске собе, да ли би педагогија могла допустити, да се и 18—20-годишњи препаранди и препарандкиње тако исто одеде? Јер ја чујем да сви препаранди и мушки и женски у једној соби седе и слушају предавања, заједно иду у јутру у 5 сахата на јутрење, чешће и на бденије. Шта мислите ви о томе?

нешто у близу десила баба Соја, — бог и душа, већ би била на вратима раја или — пакла! . . .

Премишља смо да ли да се потужимо капетану лађе, али одустасмо од те намере, да се не би крај моје штете још и стидити морао, питајући за новцима, који сад ваљда чине добру услугу ономе угурезу, који их је украо, и сигурно при првој постаји очистио чувствија. . . . Тешким срцем, а огорченом душом изађем са мојом јадном сапутницом на обличјој станици, где ћемо горњу лађу дочекати која око 6 сахата у вече треба да путује за доле, нашој остављеној, ах! на врло кратко време, — остављеној кући.

— Паметна је то уредба код пароброда, што су увели „повратне карте“, и да сам био боље расположен, ја би се са киме кладио, да је на ову мисао дошао какав путник, коме се од прилике овако шта десило, као сад мени. — Срећа наша, што узесмо одма те „повратне карте“, јер помислите тек тај „милер“, да нешто нисам узео „повратнице“, а овамо баба Соја ох проклета баба, никако ми из главе не излази То би тек био красан „шпас“! . . . У туђем месту, без новаца, без „билета“, но, фала ти, боже, што ме умудри, те се снабдох за времена, наче би „неког неко“, морао још и „апостолски“! . . .

— Хе, брајко, ја ти ту ништа не могу мислити, јер ти се у педагошким пословима не разумевам, будући да нисам никад брашно продавао.

Ђира. Како је испала читачничка беседа?

Спира. Боље.

Ђира. Је ли пало доста на каси.

Спира. Боље.

Ђира. Па шта хоћеш да кажеш са тим твојим: „боље, боље.“

Спира. Та за невољу боље је и то да плате а да не дођу, него да дођу а да не плате.

П у с л и ц е.

* Маслине су симбол мира. Италија је богата у маслинама. Али ако голуб Криспи однесе све маслинове гранчице на олтар Бизмаркове политике, онда може у обезмасличеној Италији најлакше доћи до немира.

‡. Тиса је у Менчикову. Данашња талијанска политика је у Криспину. Криспи је (трећи) у Бунди. (Мора бити да је у дипломатском свету настала нека забуна, кад свако облачи на се, што пре дочепи).

∞. „Шта?! Зар да се поврати стара пећка патријаршија!“ (цивну Герман) — „па онда ја морам ићи у запећак“.

Као покиснути сватови изађосмо из лађе. Наш „куфер“ који нам ни мало требао није, извадио сам код контролора, рекав му, да ми је жени врло *позлило* и да морам мој пут прекинути: исто тако рекох и чиновнику на станици, кад ствари предадох за повратак

Са они неколико форината наравно да нисам смео узимати собу у гостионици, него се са мојом тужном женицом договорим, да тај издатак уштедимо и шетајући се по вароши време до доласка лађе прекинемо

Уземо се под руку и таман да се почнемо шетати и једно другом нашу несрећу у мало веселијој боји сликати, ал' . . . ево ти *нова малера!* . . . Навуче се небо, угусташе облаци, а киша се спусти, боже мили; да би доста било, да потоци пола Срема! . . .

Куда ће мо нас двоје јадни, него у најближу гостионицу? ! . . . Уђемо унутра, па још нисмо честито {нисели, а ево ти са три стране келнера, питајући; шта желимо? . . . Доба је било за посету кафане мало прерано, али шта се зна? — Наручим за нас обоје кафу и заистем новине, да бар разбијем моје тужне мисли читањем, али што је главније, да имам изговора *дуже седети* и време овде прекинути. —

□. Пет фор. на дан давати бирачима, то није мито. То је само коломаз или бркомас Тисин.

○ ○ ○. Седам година је требало Футожанима док су доказали да им поп Лаза служи на срамоту. То нас учи да такве попове треба за рана тужити, ако желимо да им пресуду живи дочекамо.

⊥ Да наши богослови уче и психологију то би добро било. Али за то није потребно да ректори псе у школу собом доводе.

Ω. И „Сремац“ већ говори о „Програму.“ Само што је његов програм са козијим ногама.

Ђука. Да ти пришапнем нешто на уво.

Шука. Па хајде.

Ђука. (Шапће му). Сад се већ и мени почиње допадати кикиндски програм.

Шука. Какав кикиндски програм,

бог те видио!

Ђука. Онај што га је склопила добровољна позоришна дружина.

Онима, који нису под папучом.

Фалите се мушком главом,
Поноси вас мушка снага! . . .
А кад жене прстић мали
на ову се снагу свали . . .
оде снага . . .
сва до врага!!!

Др. Казбулбуц.

Мислим да ни ја ни моја женица никада нисмо тако пажљиво све новине редом прегледали, као сада. Келнери су се зацело чудити морали нашој ванредној љубопитљивости, али и томе мораде већ доћи крај . . . Сахат се узјогунуо, па ни да макне! . . . У томе виша мало престаде, ја платих нашу кафу и изађох са мојом страдалницом на сокак. — Прошли смо тако неколико улица, кад се киша предомислила, па удри поново. — А ми? Били смо опет близу неке гостионе, а близу је било и подне, а и осећасмо крај све наше туге, неку празнину не само у делу него и у стомаку; — и тако уђосмо у нутра. — До ручка опет сам превртао новине, које сам скоро већ на памет знао; него сам из „дешперата“ преврнуо и неколико чаша пива, дочим је моја мила женица пажљиво прочитавала по деветнајести пут, неке „илустроване“ новине. — Ручасмо не толико добро, колико скупо; — мој „капитал“ све мањи и мањи; — рачунам, . . . рачунам, . . . таман да се докотуримо до куће, али на лађи мораће се живети веома диетно. — Наравно здравља ради! . . . Кад већ и последњи гости поустајаше, морадо смо и ми ићи. — Келнер са салветом у руди већ је неколико пута око нашег стола обиграо, запиткујући, да ли још шта желимо, а то

Сребрн ибрик.

(Од М. Јокаја.)

Почи Пишта био је веома љубазан човек,

Не могу вам ређати све његове добротe, само ћу једну пред вас да изнесем! Кад му је жена имала милосника, он је томе кућном пријатељу увек сам ишао да честита имен дан и нову годину: он му је доводио докторе, кад би се разболео; он му је препоручивао кројача, кад му аљине нису добро удешене биле, и водио га је у гостионице и кафане, ако он сам не би знао онамо пута: он је ишао да се абонира за њега на позоришне представе, нека има какве забаве, сиромак.

Истина је и то, да Почи Пишта опет није одбијао од себе тезоимене и новогодишње поклоне, своју апотекарску конту уписивао је у рачун кућнег пријатеља, његове изношене хаљине носио је сам, у гостионици и у кафани допуштао је да кућни пријатељ оне ситнице плаћа: али и то све, верујте ми, радио је из чисте, суште добротe.

Женино име било је Петронела; — беаше лепа женска. Лани од духова до бербе имала је једног избраника, кога су звали грофом Отокар; имала је она и више избраника, али ови су за то време отишли да се купају у Хелголанд и у Ишл, и бог би знао куд који.

Петронели се у то време десио рођен-дан, — дешава се то кад више пута преко године. Наравно да је за то и гроф Отокар (случајно) дознао и он тога дана „изненади“ госпођу Петронелу, из пажње и поштовања, са једним лепим сребрним ибриком.

Госпођа Петронела није увиђала потребу да своје мужу отворено каже од куда се тај ибрик родио с њоме баш у један дан, — него га је уверила да је ту прециозу она сама купила и то не себи, него њему, јер је прексутра св. Стеван његов имен дан. То ме се Почи Пишта врло обрадовао.

Тако се обрадовао, да је одмах замотао ибрик, метнуо на страну, па кад му је жена отишла од куће он га

је био јасан знак, да је време да селимо. — Пођемо опет у нашу безвољну шетњу, и не би био са мојом првом судбином тако незадовољан, да киша не настави као у пркос, опет свој посао . . . Куда ће мо се, боже сад склонити? . . . Нема фајде, некуда се мора, те тако силом увучем моју протестирајући женицу у посластичарницу, а већ у духу одбијам од мога рачуна „а комто ишти имајућет се ишва“ — неколико шестака! Жалост! . . .

Онај сладолед није био много ладнији, него што сам ја био око срца и око буђелара! ама мора се нешто трошити, ди год се дође, јер иначе не иди унутра . . . Седели смо; . . . седели — да се већ и оној лепој пури досадило, која није могла да набави доста воде за нас . . . Фалио сам воду, да би и пилзанско пиво са том хвалом могло задовољно бити, а попио сам је више, него иначе за месец дана, . . . али не могу ја ваљда цео Дунав попити, па ма како да је „дестилиран“ и улађен?! . . . Хајдмо дакле даље, киша се смилостивила, те мало опет престала.

(Свршиће се.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

положи у кутију и одјуре шњиме у заложницу (иначе се зове и ферзацант) и заиска на тај залог две стотине фор. зајма.

Ту мудри и разумни људи подвигоше ибрик строжијем посматрању и одговорише му да му на тај ибрик неће дати две стотине форината, него, у округлој суми, ако хоће даће му се две цванцике, понеже тај ибрик није од сребра него од кинасилбера.

Тако гадно преварен супруг долети као бесан кући заједно са ибриком, са великим гневом и индигнацијом. — Код куће је нашао жену, а баш се код ње десио и гроф Отокар.

Петронела и Отокар, баш су се били завели у неки интересантан разговор, но Почки Пишта не даде им да га доврше, него он почне други разговор.

— Гледајте само господине грофе, како се свет прохуљио. Трговци варају сви, не сме им човек веровати. Ево ви'те, купио сам жени за рођен дан леп сребрни ибрик за теј и то код најпознатијег јувелира; сам сам ишао да га купим, па ипак ме лола преварио. У место сребрна ибрика подметнуо ми овај од кинеска сребра. Фуј! Та то је срамота, то је, то је, — ја томе не знам имена, — тако човека преварити! Али идем таки адвокату, па нека тужи угурсуза. Дати он мени кинеско сребро у место правог!

Петронела погледи Отокара. Отокар погледи Петронелу; не знам које се нашло у већој забуни, Отокар или Петронела. Супруг није био збуњен ни најмање. Он је са највећим уверењем доказивао, како су данашњи трговци и мајстори несавесни, како варају свет.

Чудне ми среће

„Ал' је сретна, миле друге
„моја прија Ната“!
— уздисала ономадне
„њена прија Ката;
„док ја с' мојим Пантелијом
„сваки дан се гложим,
„па му стога ваљда пркос
„још и више множим,
„она њеног Арсенију
„само прстом такне,
„а језиком, сретна друго,
„не мора да макне! . . .
„баш је сретна моја прија
„мир око ње влада;
„А код мене сав комшилук
„од лармања страда“! . . .
Хм! . . . Да како! . . . Тамо нема
од лармања хасне! . . .
(са тога су тако кротке
оне душе красне)
она њему прстом каже
јер — језика нема;
а он опет језик има,
али — *слуша* нема!!!

Др. Назбулбуц.

Из Zeitunga и Ujsaga.

I. дан. Није истина да је неко смерао атентат на бугарског кнеза.

II. дан. Разглашена вест није још ни данас истинита. Само се толико зна да су атентатора ухватили и да је Рус. Да је Рус, то је света истина.

III. дан. Атентатор вели да је аустријски подајник кад је тако он да нека буде Чех.

IV. дан. Атентатор се зове Франц. (А између линија може се читати ово: кад није Рус, шта више кад није ни Чех, па још кад се зове Франц, онда није вредно ни говорити више о тој измишљотини).

Не сме да чека.

Наш добри стари суграђанин „деда Баћа“ има обичај да руча мало раније него други људи. Он никад не дочека подиз.

Једном га приликом затече комшија Пера при ручку.

— А што ви деда Баћа тако рано ручате, тек је пола дванаест, а што не чекате дванаест?

— Да чекам дванаест? Хе мој синко, не смем ја чекати дванаест, моја је жена скувала ручак само за нас двоје, па ако дођу дванаест онда нама неће ништа остати. §.

Цигански „Оче наш.“

Мој чика Васа био је бирташ, а био је увек добре воље. Више пута му који гост са стране, сељак из Шајкашке, покаже какво писмено, што је добио од суда, па ће га замолити да прочита и да му каже шта ту пише. Чика Васа узме хартију у руке и чита му овако: Девла делта табак та ди вес нама најстос карадирмиш; дафти да буде хорос ми пеле афтајч грасла препелица.“

Сељак се узбезекне: Та то је неки цигански „Оче наш“! §.

На оно питање

„зар човек не сме рећи истину?“

Млади човече, Иване Иванићу! Има и у мене још жучи, али има и нечега другог чега може у неколико имати и млад човек, али што се нарочито тек низом дугих година добија. То ме је задржало да вам тако не одговорим, да не пренаглим, да најпре праведан гњев утишам. И тако сам отклонио од себе погрешку да се с вама са младим, зеленим, наглим и несмотреним човеком препирем о вредности и корисности Матице Српске, за то ви велите да народ од ње нема „ни колико грош хасне“, да она „не ради ништа“ и да је „скуп књижевних шепртље и т. д. а за реч „анарха“, које је нарочито и изазвала моје гнушање, велите и сами, да је можда опорија реч; — а што вам морам рећи, гледаћу да буде што хладнокрвније.

Шта треба у Матици поправљати то ће бити и треба да буде брига озбиљнијих и искуснијих људи, — а ту ће канда ваш глас најмање важити.

Ја сам написао оно неколико речи у „Стармалог“, које су вас ужасно узнемириле; јесте „оно и н ф а м н о подметање, које може потицати само од оне сорте људи, који су давно образ под ноге метнули“ написао је од вас „Поштовани уредник Стармалог“, као год што је он написао лани и оно што је вама годило. А написао је и једно и друго из једне побуде, из мржње према денунцијама; а хвала му је та, што ви сад жиг денунцијанта на његов лист натурујете.

Не пита се само то, је ли ко што из зле намере учинио, већ каквим плодом може уродити дело чије. Како сте ви на Матицу „зинули и дрекнули“ (не знам је ли се у Пешти баш чуло, ал се лако могло чути) — и ко зна какав палосх виси над главом Матице наше, тај зна и то, да ваша реч: „у Матици је анархија“ може Матици штетити исто толико (можда и више), колико и речи г. Рајина. И ма да се и г. Рајин извињава, да он то није чинио из зле намере, ви сте у овом послу рођена браћа, и то ћу рећи свакоме, који год тако ради, па макар пред вашим очима и пред вашом публиком ја остао денунцијанат.

Млади, зелени, неистинољубиви човече, ви у дугачком своме чланку, помињете и оне речч из „Стармалог“ (које сам такођер ја написао

„Реци Лази века пази
Ко кроз дери улази“

и велите да сам тиме сумњичио пок. Лазу Нанчића. Ал то бар није тако давно било и сви који иоле читају наше новине, сећаће се како је било. Јаша Томић био је још у вацком затвору а „Застава“ је остала на пок. Нанчићу који је већ побољевао. Појавише се онда неки дописи из Панчева; мене су многи уверавали да те дописе пише (или диктира) несретни Тоша Бекић. Из најпријатељскије намере према „Застави“, коју је Милетић основао, написах ја ону опомену, држећи да Нанчић не зна е се изпод дери у „Заставу“ увлачи човек коме „Застава“ никад не би смела опростити шта је с њоме урадио. И гле, сад се ви нађосте да пљунете истини у очи, да ме доведете у несугласицу са лепим споменом покојнога Лазе. Фуј! на такав посао.

Ја и данас држим да пок. Лаза у својој малаксалости није знао ко се онда испод дери у „Заставу“ увлачио. Ви сте можда то знали ал вас то није женирало као што вас ни сада не женира што у листу тога човека главни сурадник постадоште, а са тога вам становишта сасвим је природно што се и на мене блатом бацате. Али што велите да се пок. Лаза на мене с тога жалио, то ма колико да сам хладнокрван не могу другим именом назвати него пресном лажи и гадном измишљотином.

Што велите да „код Стармалог канда притегнуше Браниковци на вази“ — они, које ви називате лопужама) да ли притежују они или они, или кад притежују они а кад они, за то сте ми ви веома ситан да се о томе с вама потање разговарам. Но мени ће ипак драго бити, ако се са временом поправите и ако изиђе, да су ваша данашња дела била само пролазни греси ваше младости.

Тиме завршујем одговор вама —

Али ћу још неколико речи овом приликом казати пред осталим читаоцима.

Ја сам увек желио да она велика народна слободоум-

на странка, која се за време Милетићево тако чврсто у заједници држала остане непоцепана, — то и сада желим. Али ако је томе потребе онда се мени чини добродошло да се у тој странци ухвати коло годинама или снагом млађих, окретнији, живљих, одморнијих људи, који ће старије контролисати, соколити и унапред потстицати. Али да се то коло не извргне у друго нешто, морало би бити онако како га ја замишљам. То коло морало би бити опасно најчистијим родољубљем, најплеменитијим тежњама, најсветлијом карактерношћу и т. д. и онда би заиста много користило и без сумње би нашло потпоре у многих људи и из старијега кола. Тако је нешто и хтело да буде, — али не испада баш најсрећније — (но можда ће од сада бити срећније и берићетније). Али ако ће из тог кола излетати таке тице, који ће тако летети као што сад лети г. И. И. — ако то коло одобрава и идентифише се са неким поступцима г. И. И-ћа и још неколико његових пајташа, онда то коло силом хоће да из своје близине одгурне све елементе, који у извесним приликама одобравају и само треће — као извор топлот: — али нису вољни кавзи — на штету народа.“

Уредник „Стармалог.“

Одговори уредништва.

„Један сахат у шпајзу“. Ово вам је слабо. Можда ће друго бити боље.

Маглајци. Из седам ваших прилога исцедићемо нешто и употребимо у другом облику.

— В — Што ви најзехма истичете, ми се од тога клонимо, — док се не промену прилике.

Жеравици. Што је г. Кљајић у огласу свога атласа рекао: „Хрватска и Србија за време Томислава“ то је истина могло бити јасније речено, али не мора се узети да је он наметнуо Томислава за негдашњег краља Србији. Може се говорити и пр. о Угарској за време Петра великог, или за време француске револуције, али тиме се не подразумева да је кадгод Петар велики, или да је француска револуција владала Угарском. — Тако исто не смејмо пропустити ону вашу пуслицу, док не би били сигурни да нема и у Италији које место, које се зове Париз.

К. Л. К. „Волшебно“ нам изгледа, што нам одговарате на писмо, које велите да га „нисте добили.“ — Друго је све у реду.

Новине, књиге или музикалије

послате уредништву на приказ

Завичај. Марш. Композиција Стевана А. Станковића. Издање срп. књижаре Браће М. Поповића, у Н. Саду. 1887. — Цена 50 новч.

Орао. Велики илустровани календар за год. 1887. Уређује га Стев. В. Поповић. Штампарија и издање А. Пајевића у Н. Саду Цена 50 новч. (1 динар.)

Летопис Матице Српске. Уређује А. Хаџић. Књига 151. (За год. 1887. свеска Ш.) у Н. Саду срп. штампарија Др. Светозар Милетића. Цена 70 новч.

О Г Л А С И.

Покварен стомак

Кад нема апетита, рђаво варење, ка мори љутина) кад је спора промена материје и код последица тога (затвор, ветрови, главобоља, мигрена, шуљевни) лечи се Липмановим карлсбадским кипећим прашком, наше најбоље домаће средство. Добива се у кутијама по 60 новч. и 2 фoor. у апотекама.

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1888.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ЧЕТРНАЕСТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши а по томе најјефтинији српски календар, који је за ово тринаест година распростра у више од 170,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године на лепој, углађеној артији.

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. Александар Сандић. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима уређеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, уз то чисто изрубрициране листове за бележење.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за годину 1888. грана се на ове одељке:

1. НАРОДНИ ДОБРОТВОРИ, Димитар Анастасијевић-Сабов, оснигач карловачке гимназије, од С. В. П. 2. ПРОСВЕТНЕ СЕТКОВИНЕ: а) Прослава 25-годишњице српског народног поворшта. б) едесетогодишњица текелијиног завода, од С. В. П. 3. ПРИПОВЕТКА ИЗ СРПСКОГ ЖИВОТА: Лука Грабић, од С. В. П. 4. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: Алкололизам, осми чланак од Дра Ђ. Натошевића. 5. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а) Тешка времена, б) Златно црнење за пчеларе, од Јована Живановића. в) Буевица за ратаре. г) Шта се може против филоксере, од М. Петровића. д) Како се негују суждрене кобиле и мала ждребад. е) Зашто опажамо још увек толико рђаве детелине и луцерне. 6. НАРОДНА НАСТАВА: Учите децу певати, по белешкама † Дра Ђ. Натошевића. М. П. 7. БЕЛЕШКЕ. 8. ПОКОЈНИЦИ У ГОД. 1887. а) Др. Ђорђе Натошевић. б) Никанор Грујић — Срб-Милутић. 9. УЗ НАШЕ ИЛУСТРАЦИЈЕ. Уз овај садржај иду Вапшари и Огласи

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима.

I. Насловну слику: 1. Др. Ђ. Натошевић. II. Ликове: 2. Димитар Анастасијевић-Сабов. 3. Сава Текелија. 4. Никанор Грујић. 5. Др. Јован Ристић. 6. Др. Лаза Станојевић. 7. Антоније Хадић. 8. Јован Живановић. 9. Тодор Павловић. 10. Гига Гершић. 11. Јован Драгашевић. 12. Јоаким Вујић. 13. Јаков Игњатовић. 14. Максим Јудајић. 15. Ђорђе Рајковић. 16. III. Слике из наших крајева: 17. Врандук у Босни. 18. Фоча у Босни. 19. Манастир Морача у Црној Гори. 20. Двориште у манастиру Морачи. 21. Народна прослава подизања споменика Филипу Вишњићу: Срби око певача. 22. Кула Ченгић-аге у Херцеговини. 23. Српски сватови у Херцеговини. 24. Херцеговачка пастирка у врх „гомиле.“ 25. Босанска и херцеговачка рукотрина. 26. Варош Алексинац у Србији.

„Орао“ за год. 1888 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Нарудбине из Србије прима књижарница Велимира Валожића у Београду која рабатује 20—25%. Из свију осталих крајева упућују се нарудбине на потписану штампарију. Растворивачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлето је „ЦАРИЊА“ мали календар са сликама за год. 1888. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и нарудбина као у „Орла.“

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду,

издавалац „Орла“ и „Цариња.“

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Најбољи крв чистећи и побољшавајући лек

јест

ЈОДКАЛИ-СИРУП

приправљени од Александ. пл. Ковача лекарика
у Вел. Бечкереку.

Особито се препоручује код сифилитични болести и код последица истих, проузрочене занемарењем, надаље код шифофула, особито у они случајеви где се отоци жлезда и старе тифулозне ране налазе.

Непроцењив лек против костобоље, главобоље, реуматични болести, живаца, болести на ножи, тешко зараснујућим ранама, миграини, тешком дисању, падавици, одбљању, жутици, грчеви у материци, отоку цигерице и слезине. Да успех имаде нужно је 4—5 боца Јодкали-сирупа употребити.

Цена једне боце фор. 1-20

Главна стовариште А. пл. КОВАЧА, лекарика код „Спаситеља“ у Вел. Бечкереку

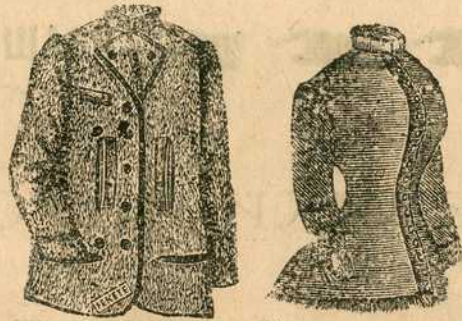
ГЛАВНА СТОВАРИШТА: у Н. Саду: Апотека К. Грозингера. Осек: Ј. пл. Диенес. Земун: Франа пл. Бенко. Загреб: Антон Кегл, (*Barthelzige Brüder*) Папчево: Ф. Рада. Београд: К. пл. Драскови; Суботица: Д. Дечи, апотекар.

Стовариште у Апотекама: Беч: А. Мол, *Tuchlauben Nr. 9* Будимпешта: Јосиф пл. Терек, *Königsgasse Nr. 12*. Ђорђе Кригнер, *Kalvinplatz*. Александар Молдовања, *Wasserstadt*. Сегедин: К. пл. Барчаи. Темишвар: К. Јанер. Ј. Тарцај. Мако: Кол. пл. Кулифај. Х.-М.-Вашархел: К. Бернатски. Печу: Кол. Гебел. Праг: В. Фригнер, *Nr. 205-III*. Мишколц: Др. Ј. Сабо. Дебрецин: Др. Е. Рочнек. Сатмар: Ј. Босин. Кашау: Ф. Корлат. Пожун: Венделин Хајм Ђур: Ото Петри.

4—10.

Само
1 ф. 80 н.

Влага, хладноћа!
не шкоди!

Непробојни, топли, трајни и за чудо јефтини су моји плетени вунени јакнови и особито добро сџе чојани и од лодна

„ГРАЋАНСКИ“ - ЈАКНОВИ

за јесен и зиму, за господу, госпође, дечаке и девојчице, све по истој цени од 1 ф. 80 н. у I. каквоћи плетени. Ови славни „грађански“ јакнови за сваког су човека најјужнија одећа, и имамо га у овим бојама: пепељастих, мрких, мелираних, драп, бордо, плавих и црних. — Ко такву јакну има најбоље је од хладноће сачуван, јер се они приљубе уз тело, држе подједнаку топлоту и од драгоцене су вредности. Осим споменуте врсте има још две финије сорте:

Од fine зефирске вуне
густо исплетени и топли

3 ф. 25 н.

Од чоје и лодна у топ-
лој зимској каквоћи

5 ф. 10 н.

За меру доста је да нам се пошље обим прсију. — Разашпањање са наплатом обавља само:

Ј. Фекете, разашпањање одећа.
БЕЧ, *Hundsturmstrasse* № 18/19.

4-12

! ЈОШ НИКАД ДОСАДА!

Један комад платна 1 риф широко (30 рифи)	ф. 3.75
Један комад платна $\frac{5}{4}$ рифи широко (30 рифи)	ф. 4.45
Један комад платна широко 1 риф (30 рифи)	ф. 4.70
Један комад платна широко $\frac{5}{4}$ рифи (30 рифи)	ф. 5.40
Један комад платна од „Гарна“ 1 риф широко (30 рифи)	ф. 5.25
Један комад платна од „Гарна“ $\frac{5}{4}$ рифи широко (30 рифи)	ф. 6.40
Један комад „креас“-платна (30 рифи)	ф. 5.—
Један комад шифона (30 рифи)	ф. 4.20
Један комад платненог оксфорда (30 рифи)	ф. 4.75
Један комад платненог сеџира (30 рифи)	ф. 5.75
Један риф изврсног угаситог или плавог платног паркета	10, 15, 20, н.
Један риф изврсног двоструког паркета	15, 20, 25, н.
Један риф (Моде-Порхета) најновије мустре са Бордуrom	39 н.
Један риф (Cosmanos) за Госпође без Бордуре	20, 25, 30 н.
Један риф Молдона за хаљине $\frac{5}{4}$ рифи широк	62 н.
Један риф белог „Schmürl“-порхета $\frac{5}{4}$ рифи широк	21, 25, 30, 35 н.
Један риф белог „Piqué“-порхета $\frac{5}{4}$ рифи широк	23, 25, 30, 35 н.
Једна зимска чисто вунена марама од највеће сорте ($\frac{10}{4}$ вел.) најновије моде	ф. 3.30

При прегледу ових цена увериће се сваки, да друга мануфактурна трговина није у стању тако јефтино робу продавати, као

В. АДAMOвић

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ МАНУФАКТУРНОГ ЕСПАПА

ТЕМИШВАР, ГЛАВНА ПИЈАЦА.

12—15

Велико, добро органо стовариште моде-бордуре, паркета, креаса, румбуршког и холандског платна, крестних хаљина, гаршава за оловце, салвете, марама од памука и вуне.

Каспор (Вунене) Штрмале! Ел грос цене Jägerdorfer (Frauen) Strümpfe № 3 fl. 6.70. № 4 fl. 7.50 per Duzd. Schlesier (Frauen) Strümpfe 9 L fl. 7.—, 10 L fl. 8.10. Castor Kinder Strümpfe 1 à 1.65; 2 à 2.—; 3 à 2.40; 4 à 2.80; 5 à 3.20; 6 à 3.55, 7 à 3.90; 8 à 4.30.

Моје стовариште у извозу за извоз из Аустро-Угарске државе код Аустро-Угарског Друштва (*österreich.-ung. Export-Verein*) у Бечу, *I. Wollzeile Nr. 35* стоју сваки у свако доба слободно на углед.